

Entrevista

Conor McPherson

Patrícia Manresa

Quan finalment t'asseus a escriure una obra, quin és el punt de partida: els personatges, la història o l'estructura?

Quan escric una obra, la sensació que tinc és que l'obra ja existeix i intentes «recordar-la» més que no pas inventar-la. Veig una imatge de les persones de l'obra. No sé qui són, però aleshores a poc a poc van obrint-se i em mostren qui són. Les obres m'arriben com a records estranys. De vegades sembla que el record només és una visió imprecisa d'esdeveniments reals que intentes «recordar» —i de vegades els personatges prenen la regnes i fan el que necessiten fer—. Escriure, per a mi,

ha de provenir de la força de l'inconscient. Però òbviament, és molt difícil trobar l'inconscient. Has d'esperar que arribi. Has d'estar preparat per rebre'l quan arribi. I com diu Beckett a *Fi de partida*, «No forçar res, no forçar res, és fatal.»¹

El «punt de partida» a partir del qual es comença normalment sembla força evident, i rarament tinc un fals inici quan em decideixo a escriure. Un cop una persona em va preguntar «Com resols el problema d'on començar una història?». I vaig haver de ser honest i respondre «No crec que els escriptors mai tinguin aquest problema». Se sap.

¹ Traducció de Joan Solà. «No forcing, no forcing. It's fatal.»

Havent escollit la forma monologada per a la majoria de les teves obres, consideres que aquesta estructura dramàtica és la més adequada per a representar l'aïllament de l'individu de la societat en què viu? És aquesta l'única forma dramàtica mitjançant la qual poden expressar-se els teus personatges? És una forma de comunicació unilateral?

Amb tot el respecte, mai no vaig tenir en compte aquestes qüestions quan vaig escriure aquelles obres monologades! En el passat, quan van aparèixer aquests personatges, aquesta era la forma en què parlaven. Parlaven al públic. Aquest és el format que semblava que més s'adequava a la manera en què volien explicar les seves històries, i mai no vaig aturar-me a pensar-hi. Mai no vaig pensar conscientment «M'agradaria escriure algunes obres en la forma monologada per tal d'expressar l'aïllament de l'individu etc.» Mai no vaig pensar sobre això en absolut. Només ho feia.

I llavors, quan vam presentar les obres davant un públic, semblava que funcionaven, així que no vaig trobar cap motiu per deixar de fer obres d'a-

questa manera. Més endavant, al cap dels anys, els personatges que em venien al cap semblava que volien parlar l'un amb l'altre. I vaig estar content d'escriure el que es deien l'un a l'altre. I això és tot: es van acabar les obres monologades. No tenia cap motiu ulterior o idees més enllà que tinguessin a veure amb la comunicació o l'aïllament com suggereixes més amunt. No dic que aquestes qüestions no siguin vàlides, però realment no tenen res a veure amb el que pensava quan les vaig escriure. Em sap greu si és una resposta poc clarificadora!

Els espectadors i els actors comparteixen el present, l'«aquí i ara» dels personatges. És aquest «aquí i ara» una dimensió dramàtica important en la teva dramaturgia? Modifica d'alguna manera aquest «aquí i ara» el passat i futur dels personatges?

L'aquí i ara del teatre és alhora important i insignificant. És important ser aquí i ara en aquest espai per compartir l'energia de la representació i el públic, però una bona obra porta al públic al seu interior, a un lloc espiri-

tual de reflexió, que d'alguna manera transcendeix l'aquí i ara. Una bona funció porta cada membre del públic a un viatge interior, però a la vegada roman part d'un grup: el públic. Aquest és —segons el meu parer— la gran força del teatre. La representació en viu és transitòria. Cada moment desapareix a l'instant que comença el següent, però d'alguna manera això també ens recorda l'eternitat: perquè sabem que mai no podrem tornar a tenir aquest moment. (Les pel·lícules, d'altra banda, poden veure's repetidament i per això aquests moments sagrats de veritat guanyada a pols fàcilment poden esdevenir clixés, fàcilment reproduïbles i parodiats per comedians, etc.)

L'ús que fas del monòleg és una continuació de la tradició atàvica irlandesa de contar contes? Lachman, quan escriu sobre el teatre irlandès contemporani diu: «Molts personatges en el drama irlandès

preferien viure en una història per tal de romandre fora de la vida real. [...] La decisió de ficcionar la vida sempre ha tingut reverberacions ontològiques i epistemològiques. [...] La ficció és necessària perquè l'individu sigui conegut com algú altre i en última instància ser algú altre.»² Pot aplicar-se aquesta afirmació als teus personatges? Hi ha algun propòsit a fusionar realitat i ficció tant en la història, com a *The Weir*? Com trencar la quarta paret a *St. Nicholas*?

Com he dit abans, mai no he plantejat la forma monològica per a explorar res conscientment, com diu la cita anterior, però en general aquesta afirmació conté molta veritat —i no només de la gent irlandesa. Tots els éssers humans han de viure dins de la narrativa fictícia de com ells mateixos veuen la seva vida. Tenim un passat, present i futur que NECESSÀRIAMENT editem, i fins i tot inconscientment ficcionem per tal que trobem

² «Many characters in Irish drama preferred to live in a story in order to stay away from real life. [...] The decision to fictionalise life always had both ontological and epistemological reverberations. [...] Fiction is necessary for an individual to be known as someone else and ultimately be someone else.»

sentit al món i donem sentit a la nostra vida. (I per justificar i perdonar-nos per les vegades que no hem estat persones exemplars!) Aquestes ficcions sovint són inherentment dramàtiques i moltes històries dramàtiques i obres de teatre (com *Arriba l'home de gel* d'Eugene O'Neill o *Mort d'un viatjant* d'Arthur Miller) tracten precisament aquest fenòmen.

De tota manera, la Veritat de la vida, o el que se sent quan un està viu i conscient, no és una cosa que cregui que es pugui plasmar en paraules. En comptes d'això, intento engendrar el SENTIMENT de què se sent quan s'és viu —per a mi— en les obres. Si aquest sentiment és present, llavors ho he aconseguit. Però mai no sé si arribo a fer-ho o no, només m'impulsa el fet d'explicar històries de la manera que se'm presenten al cap, i intentar fer-ho de la millor manera que sé, si puc.

Necessiten els teus personatges una redempció al final de l'obra? Assoleixen una acceptació d'ells mateixos quan comparteixen la seva història? Què mou als personatges a contar-la, aïllament o soli-

tud? Estan morint espiritualment o és una mena de nihilisme que els té perduts?

Suposo que crec que tots som iguals. Compartim la mateixa consciència i ens entenem a un nivell fonamental, però llavors les circumstàncies de la vida —una infantesa bona/dolenta, pobres/riquesa, oportunitat/dolor, mala sort/bona sort, trobar amor/una ànima bessona...—, totes aquestes coses ens van donant forma a nosaltres i les idees que tenim de la vida i què pensem sobre l'altra gent. L'existència és un misteri. No sabem d'on venim, per què som aquí, o si tot té algun significat o no. Però sí que compartim el fet sorprenent que som vius i conscients, encara que sigui per poc temps, i crec que desitgem que se'ns reconegui, que se'ns tingui en compte i que siguem valorats per altres consciències, preferiblement humanes. En última instància, l'ésser humà voldria ser «salvat» i protegit pel superpare, Déu. Però no tenim ni idea de si aquest pare vindrà a recollir-nos a temps. Suposo que en les meves obres intento estimar l'animal humà i presentar-lo de forma honesta. Més enllà d'això només puc viure en el desconeixement.

Són els teus personatges «vestigis» del «Celtic Tiger»? Pertanyen a la marginalitat o són més representatius de la societat que les idees o les paraules que diuen? Són responsables de les seves accions o són les accions el resultat de viure en la societat contemporània?

Tot i que sóc conscient que el meu treball és lluny de la perfecció, la meva intenció (ho aconsegueixi o no) és que qualsevol ésser humà pugui entendre o almenys reconèixer alguna cosa dels personatges de les meves obres. No escric conscientment d'Irlanda o de la història irlandesa. Només passa que sóc d'Irlanda i allà és on se situa i d'on prové el meu treball, però en última instància veig els éssers humans com habitants de l'univers més que no pas d'un país determinat.